

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ วันพระ ๑๕ กำ เห็นใหม่ เวลาโยมนี่วันพระวันโกนต้องทำบุญกุศล เวลาพระนะ ๑๕ กำต้องลงอุโบสถ การลงอุโบสถคือปาติโมกข์ อุโบสถสังฆกรรมเพื่อความสะอาดบริสุทธิ์ของสงฆ์ ถ้าความสะอาดบริสุทธิ์ของสงฆ์นะ นี่สงฆ์มาจากไหน? สงฆ์ก็มาจากคน มาจากมนุษย์นี่แหละ เวลามนุษย์เกิดมาทุกข์ๆ ยากๆ เวลาทุกข์ๆ ยากๆ นะมนุษย์ก็ต้องการความสุข ต้องการประสบความสำเร็จ ถ้ามนุษย์ต้องการประสบความสำเร็จนะ มนุษย์ก็พยายามขวนขวาย

การขวนขวายนั่น การขวนขวายปัจจัยเครื่องอาศัย เพราะการประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จมันวัดกันทางโลก ทางโลก เห็นใหม่ มีอำนาจวาสนาบรรดาศักดิ์อันนั้นก็ประสบความสำเร็จของเขา แต่ประสบความสำเร็จ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะได้เป็นกษัตริย์อยู่แล้ว เสียสละสิ่งนี้มา ไปอยู่โคนต้นโพธิ์ เวลามีความสุขความสงบขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกว่า “ที่นี่สุขหนอ ที่นี่สุขหนอ” นี่ความสุขความสงบระงับอันนั้น มันมีความสุขความสงบที่เราปรารถนา

ในพุทธศาสนาสอนเรื่องคุณงามความดี คุณงามความดี เห็นใหม่ มรรค ผล นิพพาน มรรค มรรคญาณ สิ่งที่จะเกิดขึ้นมา นี่มรรคทางโลก เราเป็นฆราวาส เห็นใหม่ ฆราวาสธรรม สัมมาอาชีพะก็เลี้ยงชีพชอบ นี่เลี้ยงชีพชอบ ปัญญาชอบ ทุกอย่างความชอบทางโลก สิ่งกับทางโลก ทุกคนก็ชอบใจ ทุกคนปรารถนาความสุข ประสบความสำเร็จ แต่ประสบความสำเร็จทางโลก แต่ในศาสนาสอนเรื่องสังฆธรรม สังฆธรรมนี้การเกิดและการตาย ถ้าการเกิดและการตายนะ เราประสบความสำเร็จขนาดไหนมันก็ต้องพลัดพรากจากสิ่งนั้นไป เวลาพลัดพรากจากสิ่งนั้นละถ้าละทิ้งทั้งนั้นเลย แต่เวลาเราทำบุญกุศลกันเพื่อประสบความสำเร็จ สิ่งนี้มันเป็นเครื่องอาศัย

ความอาศัยนะ ชีวิตเรา เห็นใหม่ คนเราเกิดมาต้องมีอาหาร ในอาหาร ๔ ในกามภพ รูป ภพ อรูปภพ นี่เกิดอย่างไร? ดำรงชีวิตอย่างไร? มีอาหารดำรงอยู่อย่างไร? มันมีของมัน ฉะนั้น เรา

เกิดมาเป็นมนุษย์ สิ่งนี้มันเป็นอาหารเพื่อดำรงชีวิต สิ่งที่ดีดำรงชีวิตจำเป็นไหม? จำเป็น จำเป็นเพื่อดำรงชีวิต ดำรงชีวิตไว้ทำไม? ดำรงชีวิตไว้ไม่ให้ทุกข์ๆ ยากๆ ไข้ไหม? ดำรงชีวิตไว้เพื่อหาทางออกใจ ถ้าเรามาประพฤติปฏิบัตินะ เวลาเราประพฤติปฏิบัตินี้ประพฤติปฏิบัติอย่างไร? ทุกคนอยากจะพ้นจากทุกข์ แล้วจะถามว่าจะเริ่มต้นอย่างไร?

ทุกคนไม่ใช่เริ่มต้นอย่างไร ถ้าเริ่มต้นอย่างไรคะ ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เห็นไหม คนที่มีสติปัญญา ถ้าอยู่ทางโลกประสบความสำเร็จทางโลก เพราะสติปัญญาของเขา นี่ปัญญามันแก้ไขสิ่งต่างๆ ได้ทั้งนั้นแหละ ถ้ามีปัญญาของเรา นี่เราก็ประสบความสำเร็จทางโลก เราประสบความสำเร็จทุกอย่าง อย่างแล้ว แล้วเราอยู่เรามีสิ่งใดเป็นที่อาศัย เป็นที่ความจริงของเราบ้าง? นี่มันจะหาทางออกของมัน ถ้าหาทางออกของมันเราจะมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา จะเริ่มต้นอย่างไร?

ถ้าเริ่มต้นก็ตั้งสติใจ ต้องมีปัญญาของเราไง ถ้าเรามีปัญญาของเรา เห็นไหม คุณใช้เวลาเราปฏิบัติแล้วมัน เริ่มต้นผู้คนที่ประสบความสำเร็จทางโลกมา จะไม่มีคนใดเลยที่ไม่เคยผิดพลาดมา ไม่เคยผิดพลาดมา ไม่เคยล้มลุกคลุกคลานมา ทำสิ่งใดก็มีความผิดพลาดมาเป็นธรรมดา แต่เขามีปัญญาของเขา เขาแก้ไขของเขา เขาเอาสิ่งนั้น เอาความเป็นอุปสรรคของเขามาแก้ปัญญาของเขา ปัญญาของเขาดีขึ้น เขาแก้อุปสรรคสิ่งนั้นไปได้ เขาก็ประสบความสำเร็จของเขาไป ในการประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา เริ่มต้นนี้ทำอย่างไร? เริ่มต้นทำอย่างไร?

แม้แต่เราทำสมาธิมาอาชีวะเราจะต้องมีสติปัญญา เราจะต้องมีความรอบคอบ มีความรอบคอบอย่างนี้มันเป็นที่พึ่งอาศัยเท่านั้นนะ นี่เวลาสมบัติพัสถานนะ ถ้ามีสิ่งนี้มา สิ่งนี้เราหาเพื่อดำรงชีวิต แล้วว่าสิ่งนี้เป็นสมบัติของเรา สิ่งนี้เป็นสมบัติของเรา จริงหรือ? ถ้ามันเป็นสมบัติของเรา นี่มันเป็นสมบัติของเราชั่วคราว ชั่วที่เราจะใช้สอยอยู่ แต่ถ้าสมบัติความจริงของเราล่ะ? สมบัติความจริงของเรา เห็นไหม ถ้าเรามีสติปัญญา เวลามันล้มลุกคลุกคลานขนาดไหนเรามีสติปัญญา เพราะเราว่าจะเริ่มต้นอย่างไร? จะเริ่มต้นอย่างไร?

ถ้าเริ่มต้นอย่างไรคะ ถ้าจิตใจมันสงบระงับเข้ามา พุทฺโธ พุทฺโธ พุทฺโธ พอมันเห็นคุณค่าขึ้นมามันมีการกระทำนะ งานของเรา ถ้าใครทำงานแล้วประสบความสำเร็จ ใครทำงานแล้วได้ผล คนนั้นอยากทำงานมาก ถ้าใครทำงานแล้วล้มลุกคลุกคลานนะก็นั่งคอดก ใ้ นั่งคอดกอย่างนี้มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน ถ้าอำนาจวาสนาของคนนะ แล้วอำนาจวาสนามาจากไหน

ล่ะ? กรรมคือการกระทำ ถ้าเราทำคุณงามความดีของเราไป มันจะลี้มลูกกลูกหลานขนาดไหนเราก็มีขันติ มีความอดทนของเรา เราทำของเราเนะ มันเป็นเพราะอะไร? มันเป็นเพราะอะไร? ทำไมคนอื่นทำได้ ทำไมเราทำไม่ได้

แล้วพอมาประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ถ้าประพฤติปฏิบัติเนะ เวลาปฏิบัติของเรา เห็นใหม่ นี่เวลาฝนตกกรุ่นๆ อย่างนี้ เวลากลางคืนมันร่มเย็น เวลานั่งขึ้นมาแล้ว ถ้าจิตมันสงบ จิตมันดีเนะมันเห็นคุณงามความดีไปหมดเลย แต่ถ้าเป็นทางโลกล่ะ? ทางโลกถ้าฝนตกอย่างนี้มันต้องนอน อู๋ย ถ้านอนนะ นอนมีความสุขมากเพราะมันเย็น มันไม่ร้อน นอนแล้วมีความสุข นี่ใจคนเลือก ถ้าจิตใจมันมีสติปัญญาของมัน มันจะเลือกสิ่งที่ดีๆ ของมัน เลือกสิ่งที่ดีๆ ดีๆ คืออะไรล่ะ?

ดีๆ เห็นใหม่ เวลาเรานั่งไป เรากำหนดพุทโธ เราเดินจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนา สิ่งนี้เป็นความดีใหม่? สิ่งนี้เป็นความดี ความดีแล้วทำไมมันไม่ได้ผลล่ะ? ทำไมนั่งไปแล้วมันเกิดเวทนาล่ะ? มันเกิดความเจ็บปวดขึ้นมาล่ะ? ความเจ็บปวดมันเป็นความจริงของมัน ความจริงนะ ให้นอนนานๆ นอนสัก ๕ ชั่วโมง ๑๐ ชั่วโมงมันก็เมื่อยของมัน นี่มันเป็นความจริงอย่างนั้น ถ้าความจริงอย่างนั้น เรานั่งเพื่ออะไรล่ะ? เรานั่งเพื่อเอาจิตใจสงบไป ถ้าจิตใจเราสงบขึ้นมา

จิตใจ เห็นใหม่ คุณีเวลามันออกไปรับรู้ขึ้นมา นี่ร่างกายสงบแล้ว เราก็ดั่งเป้าของเราว่าเราอยากทำให้จิตสงบ จิตสงบเพื่อเหตุใด? จิตสงบเพื่อจะฝึกหัดใช้ปัญญาไป ปัญญาของเรา ปัญญาที่เรารักษาของเรา ปัญญาที่เราประกอบสัมมาอาชีวะ ปัญญาที่เราใช้วิชาชีพของเรา อันนี้เป็นปัญญาของโลกไป แต่ถ้ามันเกิดปัญญาของเราขึ้นมา ปัญญาที่มันจะแยกแยะตัวมันเอง ปัญญาที่มันจะทำสิ่งที่ปมในหัวใจ มันทำสิ่งที่ว่ามันไม่รู้เท่าความรู้สึกนึกคิดอันนี้ไป

เพราะความรู้สึกนึกคิดอันนี้มันไม่รู้เท่าขึ้นมา มันขุ่นข้องหมองใจ ทรัพย์สมบัติได้มา สิ่งใดได้มานะมันก็ไปติดขัดตรงนั้นหมด ถ้าจิตใจมันดีขึ้นมา เห็นใหม่ คุณี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ที่โคนต้นโพธิ์ มีอะไรล่ะ? มีอะไรเป็นสมบัติบ้าง สิ่งที่เป็นสมบัติเสียสละมาหมดแล้ว แล้วมาอยู่ที่โคนต้นโพธิ์ ไม่มีสิ่งใดเลยทำไมมันมีความสุขล่ะ? ความสุขอันนี้มันเกิดขึ้นมาจากภายใน ถ้าจิตใจนี้เป็นความสุขขึ้นมาแล้ว สิ่งที่ว่าปมบังจายเครื่องอาศัย สมบัติโลกนี้มันเป็นปัญหารองแล้ว เราจะไม่ไปติดขัดเรื่องนั้นแล้ว

แต่ถ้าจิตใจของเรา เห็นไหม จิตใจของเรา ตัวเราเองเรายังแกะของเรา เรายังแกะกล่อง เรา ยังปลดเปลื้องความรู้สึก ความเห็นผิดของเราในหัวใจของเราไม่ได้ ข้างในมันเห็นผิด พอมันเห็น ผิดขึ้นมามันก็แย้งชิง สิ่งของมันจะได้มา สิ่งของมันจะเป็นทางโลกมันแย้งชิงได้ ใจเล่ห์กลได้ ใจเล่ห์ กล ใจเล่ห์เหลี่ยมต่างๆ มันแสวงหาได้ ชื่อเสียง เกียรติศัพท์ เกียรติคุณมันใจเล่ห์กลของมันได้ ทั้งนี้แหละ แต่ถ้าจิตใจมันสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมาแล้วมันทำอย่างนั้นได้ไหม?

ถ้ามันทำอย่างนั้น มโนกรรม มโนกรรมนะ กรรมมันเกิดขึ้น มโนกรรมถ้ามันย่ำคิดย่ำทำ มันจะเป็นจริต มันจะเป็นนิสัย ถ้าเป็นนิสัยเราต้องการความซื่อสัตย์ เราต้องการความสะอาด บริสุทธิ์ เราต้องการศีลธรรม ศีลคือศีละ คือความมั่นคงของใจ แล้วใจของมัน มันเรรวนตั้งแต่ เริ่มต้น มันมีเล่ห์กลตั้งแต่เริ่มต้นในหัวใจของมัน แล้วมันประพฤติปฏิบัติออกไปมันจะไปเอา ความจริงมาจากไหนล่ะ? ถ้ามันเอาความจริงมาจากไหนไม่ได้ มันทำสิ่งใดไป แล้วผลตอบมัน คืออะไร?

นี่กรรมคือการกระทำ เห็นไหม ความลับไม่มีในโลก จิตใจนี้มันรู้ของมันเอง แต่ถ้าเราทำ ความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบของเราเข้ามาได้ เรามีปัญญาของเรา ถ้ามันคิดนอกกลุ่มนอกทาง ความคิดอย่างนี้มันให้แต่เป็นไฟเผาเผาหัวใจมาตลอด แล้วถ้าความคิดที่ดีๆ ละ? ความคิดที่ดีๆ นี้ทางโลกผู้รับเป็นผู้ได้ แต่ถ้าเป็นทางธรรม ผู้ให้ต่างหากเป็นผู้ได้ ผู้ให้เขานะ เราให้ นี่จิตใจมัน เสียสละ มันให้ของมันได้ ถ้าจิตใจมันเสียสละ เพราะจิตใจมันดีใจ

จิตใจที่มันเสียสละไม่ใจเล่ห์กลนะ ที่เขาเสียสละกันเขาเสียสละด้วยใจเล่ห์กลของเขา มันก็ เสียสละเพื่อใจเล่ห์กล เสียสละเพื่อให้จิตใจมันยึดมั่นถือมั่นมากเข้าไป แต่ถ้าเสียสละเป็นความ สะอาดบริสุทธิ์ของเรา เห็นไหม จิตใจมันไม่มีใจเล่ห์กล เสียสละบริสุทธิ์ไปแล้ว เสียสละเพื่อใคร? ก็เสียสละเพื่อจิตดวงนี้ไง ถ้ามันเสียสละของมันไป การเสียสละแบบนั้น เวลาภาวนาพุทโธ พุทโธ หรือปัญญาอบรมสมาธิของเราขึ้นมา เพราะสิ่งนี้เรายังเสียสละได้ ถ้าเราไม่เสียสละมา พอ เข้าทางจงกรมปั๊บ สิ่งนั้น

“รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร”

รูป สิ่งที่เสียสละออกไปเป็นจีนเป็นวัตถุที่เสียสละออกไป เวลาเสียสละไปแล้วนะ เวลา ไปเดินจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนามันมาเสียตายอยู่ใจ มันมาเสียตาย มันมาคิดถึง มันมาอุ่นกิน มัน มาเผาเลนหัวใจ เห็นไหม นี่เพราะจิตใจมันไม่มั่นคง ถ้าจิตใจมันคง มันเสียสละไปแล้ว เสียสละ

เพื่ออะไร? สิ่งนั้นเราเสียสละได้ แล้วกิริยา ความรู้สึกนึกคิดเป็นนามธรรม วัตถุยังเสียสละมาแล้ว แล้วเวลาเป็นนามธรรมทำไมเสียสละไม่ได้? นี่สิ่งที่เสียสละไม่ได้ เสียสละไม่ได้เพราะอะไร? เพราะเป็นนามธรรมที่ไม่รู้จะเสียสละอย่างไร

พอไม่รู้จะเสียสละอย่างไร นี่เวลาภาวนาบอกว่าเราจะมาภาวนากัน เราจะชำระหัวใจกัน จะเริ่มต้นที่ไหน? ก็เริ่มต้นตรงนี้ไง เริ่มต้นที่หัวใจไม่ให้มันคิดเรื่องอื่น ให้มันคิดเรื่องพุทโธ ใจมันคิดพุทโธ คนที่ไม่เคยภาวนาเลยต้องบังคับใจ นี่เราจะเล่นกีฬาอะไร เราลงแข่งขันกีฬาชนิดใดเขาก็มีกฎกติกาของเขาใช่ไหม? ถ้าเราอยู่ในทางโลก นี่ใช้ปัญญาของเรา เราก็ต้องมีการแข่งขัน เราก็ต้องทันคน นั่นเป็นเรื่องของโลกๆ ใช่ไหม? แต่ถ้ามันเป็นเรื่องของธรรม เห็นไหม เราต้องบังคับให้มันคิดแต่พุทธานุสติ คิดแต่พุทโธ คิดแต่ธัมโม สังฆो มรณานุสติ เราจะคิดสิ่งใดเราบังคับคิดสิ่งนั้น

ถ้าบังคับสิ่งนั้น นี่บังคับมัน เริ่มต้นต้องมีการบังคับ เล่นกีฬาสิ่งใดเขาก็มีกฎกติกาทั้งนั้นแหละ เวลาเราทำอาชีพทางโลกเขาก็มีกฎหมาย มีกติกาในการแข่งขันไม่ให้เอาโรคเอาเปรียบกัน เวลาจะมากำหนดภาวนาของเราก็ต้องบังคับไม่ให้จิตมันคิดนอกกลุ่มนอกทาง ให้มันอยู่ในพุทโธ ถ้าพุทโธ พุทโธนี่เราเข้าสู่ระบบ เราเข้าสู่พุทธานุสติ เราเข้าสู่การภาวนาของเรา ถ้าเข้าสู่การภาวนามันทำเพื่อใครล่ะ? ก็ทำเพื่อหัวใจดวงนี้ไง

ถ้าหัวใจดวงนั้นะมันพุทโธ พุทโธ ถ้ามันเป็นไปได้ ถ้าใครเคยกำหนดจนจิตมันสงบได้ มันจะทิ้งมาก มันจะมีความตื่นเต้นมาก แล้วสิ่งนี้มันเกิดมาจากไหนล่ะ? เกิดมาจากความคิดมันไม่แตกกระจายไปตั้งแต่ต้น ถ้าความคิดมันแตกกระจายไปตั้งแต่ต้น มันจะรวมมาเป็นหนึ่งได้อย่างไร? ถ้ารวมเป็นหนึ่งนะ นี่เอกัคคตารมณ์จิตตั้งมั่น จิตมันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน มันทำของมันอย่างใดล่ะ?

ถ้ามันทำของมัน นี่เริ่มต้นต้องบังคับก่อน แต่ถ้าคนเขามีอำนาจาสนานะเขาพอใจทำ ถ้าคนพอใจเขาไม่ต้องบังคับของเขา เขาพอใจ เขาอยากทำ แต่ถ้าเราไม่อยากทำเราต้องบังคับ บังคับมัน บังคับด้วยอะไร? ด้วยสติ ถ้ามีสติงานก็เป็นงานขึ้นมา ถ้าไม่มีสติ พุทโธ พุทโธ พุทโธ มันพุทโธที่เปลือกๆ มันไม่ได้พุทโธจากหัวใจ นี่เล่หักหลักแล้ว เห็นไหม เวลาเราประกอบอาชีพทางโลก นี่เขาใช้เล่ห์ใช้กลกัน เขาคิดอย่างหนึ่ง พูดยอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง

นี่ก็เหมือนกัน เราจะภาวนาก็ภาวนาที่เปลือกๆ อ้าว ก็นี่ก็พุทโธ พุทโธไป แต่จิตมันยัง แผลบออกไปเรื่อยๆ แผลบออกไปนอกกลุ่มนอกรทาง แล้วมันจะไปไหนล่ะ? มันอยู่ข้างนอก ข้างใน เห็นไหม เวลาข้างนอกมันก็ทำของมันไป ข้างในมันก็ต่อต้าน แต่เวลาประพาศปฏิบัติประพาศ หลวงตาท่านพูดบ่อย

“ภาชนะที่จะบรรจุธรรมได้ไม่มีในโลกนี้ มีแต่ความรู้สึกคือหัวใจของคนที่มีมันจะบรรจุ ภาชนะนั้น”

แต่นี้ภาชนะนั้นมันมีแต่ความเศร้าหมอง แต่เราพุทโธ พุทโธอยู่ข้างนอกใจ ภาชนะนั้นก็ โดยคำว่าไว้ คำว่าไว้ด้วยค้นหาความทะยานอยาก ด้วยอวิชชา ด้วยความไม่รู้ เวลาองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม เห็นไหม ผู้ที่เขาหายภาชนะที่คำว่าไว้ให้หายขึ้น คำว่าไว้ คำว่าไว้ ด้วยทฤษฎีมานะของตัว คำว่าไว้ด้วยค้นหาความทะยานอยากของตัว แต่พุทโธอยู่ข้างนอกนะ พุ ทโธอยู่ข้างนอก เพราะเราเกิดเป็นชาวพุทธไง เราเกิดเป็นชาวพุทธเราก็มีความปรารถนา เรามีเจตนาของเรา แต่เวลาอวิชชา อวิชชาเนี่ยปฏิบัติสัจจิต

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้าอีกแล้ว เจ้าจะเกิดบนหัวใจของ เราไม่ได้เลย”

ดำริเราก็นึกถึงพุทโธ มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา ดำริมันอยู่ข้างหลัง อันนี้พุ ทโธก็พุทโธอยู่ข้างนอก ใจเล่ห์กลมันก็พลิกแพลงอยู่ข้างในหัวใจ แล้วก็บอกพุทโธไม่ได้ผล พุ ทโธแล้วไม่ได้เรื่อง ภาวนาแล้วล้มลุกคลุกคลาน นี่ทำทางโลกมาทุกข์มาอยาก มาปฏิบัติก็ทุกข์ยาก ขึ้นไปอีก

ทรัพย์ที่มันละเอียดคนนะ ทรัพย์ที่เป็นสมบัติเราไม่ต้องแข่งขันเขาขนาดนั้น แล้วตอนนี้เรา มาแข่งขันกับความรู้สึกของเราเอง เราแข่งขันกับหัวใจของเราเอง เราแข่งขันกับสิ่งที่เราพ่ายแพ้ มาตลอดเวลา ถ้าเราชนะหัวใจของเรา เราควบคุมใจของเราได้ เห็นไหม ใจของเราจะร่มเย็น เป็นสุข มองออกไปข้างนอกนะทุกอย่างเป็นคุณงามความดีไปหมดเลย

เขาจะทำร้ายกัน เขาจะฉ้อโกงกัน นี่มันกรรมของเขา เขาหาพื้นหาไฟเผาตัวเขาเอง เขา อยากได้สมบัติของเขา แต่เขาสร้างเวรสร้างกรรม แล้วเขาจะเผาใจของเขา ถ้าเรามีสตินะ ถ้าขาด สติ เขาฉ้อโกงกัน เขากลับแก่งกัน เราก็จะไปเป็นปัญหาแล้ว เพราะเราเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของ

ปัญหาที่เขาแล้ว แต่ถ้าจิตใจของเราจะ เราจะช่วยเหลือเขา เราจะเจือจานเขา หลวงตาท่านทำบ่อยนะ ใครโดนคดโกง ใครโดนทำงานหมดเนื้อหมดตัว ท่านไปช่วยเหลือเจือจานเขาทีหลัง

หลวงตาท่านทำแบบนั้น แต่ท่านไม่ตามไปแก้ไขข้างหน้า ท่านจะช่วยเหลือคนๆ นั้นคนๆ นั้นเป็นคนซื่อ คนๆ นั้นเป็นคนไม่ทันคน คนๆ นั้นเป็นคนโดนโกงจนหมดเนื้อหมดตัว ท่านจะไปแอบช่วยเหลือเขา เราช่วยเหลือเขาโดยที่การไม่ปะทะปะทังกับใครใจ ไม่สร้างปัญหาต่อเนื่องกันไปไง นี่คนที่หัวใจเป็นธรรม แต่คนที่หัวใจไม่เป็นธรรม ไม่ได้ๆ เขาเป็นคนโกง หาเรื่องหาราวกันไปไม่จบไม่สิ้น แล้วก็บอกว่านี่ถ้าอย่างนี้เป็นลัทธินิยมงาน

ไม่ใช่ ฉลาด ฉลาดกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางโลก ฉลาดกับความรู้สึกนึกคิดในใจของตัวเอง ฉลาดกับความที่หัวใจมันจะไปแก้ไข ไปสร้างปัญหาขึ้นมา แล้วเวลาเราช่วยเหลือเจือจานเขา ช่วยเหลือเจือจานระหว่างคนที่ทุกข์ที่ยาก กับดวงใจที่เป็นธรรมช่วยเหลือเจือจานเขา นี่ช่วยเหลือเจือจานข้างนอกนะ แต่ถ้าช่วยเหลือหัวใจของเราละ? สงสารตัวเองไหม? สงสารหัวใจของตัวเองไหม? ถามหัวใจของตัวเองว่าอยากได้อะไร? ถามหัวใจของตัวเองว่ามันทุกข์ยากแค่ไหน? แล้วมันถามหัวใจของตัวเองก็ไม่ว่าอยากได้อะไร ก็ไม่รู้ว่ามันต้องการอะไร แต่ทุกข์

ไม่รู้ว่าคิดอะไร ไม่รู้ว่าทำอะไรเห็นไหม ฉะนั้น ต้องมีพุทธานุสติให้มันอึดเต็มของมันก่อน ถ้ามันไม่หิว มันไม่กระหาย มันจะเริ่มรู้สึกที่เราต้องการอะไร ถ้ามันอึดเต็มของมัน เห็นไหม มันไม่หิวโหย คนหิวคนโหยมันได้สิ่งใดมามันเพื่อดำรงชีวิต มันไม่แยกถูกแยกผิดใจ จิตมันหิวมันโหย มันคิดของมัน มันแสวงหาของมันโดยที่ไม่มีสติปัญญาของมันไง ถ้ามันอึดหน้าตำราอาหารต้องคัดเลือกรับแยกแยะแล้วว่าอะไรเป็นประโยชน์ อะไรไม่เป็นประโยชน์

นี่พุทโธ พุทโธจนจิตมันสงบ จิตมันมีสติปัญญามันมาแล้วค่อยว่าเราจะไปทางไหน เราจะทำอะไร ทางโลกเราก็ทำหน้าที่การงานของเรา หัวใจของเรา เราจะดูแลรักษาของเรา เราจะทำใจของเราให้มีที่พึ่งที่อาศัยในใจของเรา มันจะเป็นอริยทรัพย์นะ คนมีสมบัติทางโลกด้วย แล้วคนประสบความสำเร็จที่เอาชนะหัวใจของตัวเองด้วย มันจะมีความสุขแค่ไหน?

นี่เราประสบความสำเร็จทางโลกด้วย แต่ยังคงๆ อยู่ว่าจะไปไหน จะทำอย่างไรอยู่ มันยังคงๆ อยู่ว่าจิตนี้จะไปไหน? แต่ถ้ามันประสบความสำเร็จทางโลกด้วย ประสบความสำเร็จในหัวใจของตัวเองด้วย หัวใจมันรู้เราก็คิดมาจากไหน? ปัจจุบันนี้เกิดมาทำไม? แล้วเวลามันตายแล้ว จิตนี้มันออกจากร่างมันจะไปไหนต่อ แล้วถ้ามันชำระกิเลสจนสิ้นไปจากหัวใจแล้วมันรู้ มันรู้ ไม่มี

ทางขับเคลื่อนแล้วมันจะไปไหน? ถ้ามันจะไม่ไปไหนมันก็เป็นวิมุตติสุข วิมุตติสุข เห็นไหม วิมุตติสุขโดยที่ไม่ต้องอาศัยอามิส ไม่ต้องอาศัยสิ่งใดๆ เลย มันจะอยู่ของมันโดยตัวของมัน

นี่เวลาคนที่ชำระยังมีชีวิตอยู่เขาเรียกว่าสอุปาทิเสสนิพพาน เวลาคนตายไปแล้วอนุปาทิเสสนิพพาน สะคือร่างกาย คือเศษส่วนที่เหลือ แต่จิตใจดวงนั้นเป็นธรรมใจ จิตใจดวงที่เป็นธรรมยังอยู่ในร่างกายที่เคลื่อนไหวยังอยู่ แต่เวลาจิตใจที่ออกจากร่างนี้ไปจบ จบ ไม่มีร่อง ไม่มีรอย ไม่มีใครหาจิตดวงนั้นเจอ แต่สอุปาทิเสสนิพพาน สะคือเศษส่วน คือสิ่งที่เหลือ สิ่งนี้ยังสื่อสาร ยังคอยกล่าวเตือน ยังคอยแนะนำ ยังคอยชี้ให้ได้

ถ้ามีสิ่งนี้อยู่เราไม่ชวนชวาย พอขาดสิ่งนี้ไปแล้วเราจะต้องไปค้นคว้า ค้นหาตัวเอง เมื่อนั้นเราจะรู้ว่าเวลามีโอกาสก็ไม่กระทำ เวลาโอกาสผ่านไปแล้วก็ดีโทษดีพายว่าเราไม่มีผู้ชี้แนะ เราไม่มีครูบาอาจารย์คอยสอน จะไปดีโทษดีพายต่อเมื่อมันสิ้นโอกาสนั้นไป แต่ถ้าโอกาสนี้มันอยู่ โอกาสยังมีอยู่ ครูบาอาจารย์ของเรามีอยู่ เรามีสิ่งใดเราต้องเช็ก ต้องสอบ ต้องถาม เพื่อความเจริญก้าวหน้าของหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเราก้าวหน้า เห็นไหม ถึงที่สุดแล้วการภาวนามันทันกันได้ นี่เวลาถึงที่สุด อกุปปธรรม ธรรมที่มันไม่เปลี่ยนแปลง กุปปธรรมคือสัพเพ ฐัมมา อนัตตา อกุปปธรรม ธรรมที่คงที่ตายตัว มันอยู่ที่ไหน? มันวัดกันได้ มันถึงกันได้

ฉะนั้น ทางโลกเราทำหน้าที่การงานของเราไป ถ้าทางธรรมเราก็แยกแยะของเรา เราไม่ตื่นกระแสไปกับโลก โลกเขาหลงแสง สี เสียงกันไป เขาว่าสิ่งนั้นเป็นความสุขของเขา เราทิ้งมา มาอยู่กับโคนไม้ มาอยู่กับป่าอยู่กับเขา อยู่กับธรรมชาติ อยู่กับสัจจะความจริง เขาว่าคนนี่ไม่รู้จักหาความสุขใส่ตัว นั่นเวลาโลกเขาคิด แต่เราจะเอาความจริงของเรา ถ้าเป็นความจริงของเราแล้วนะ นี่มีหลักมีเกณฑ์แล้วจะพูดแจกแจงแยกแยะให้เขาเข้าใจได้

ถ้าไม่มีหลักมีเกณฑ์ เวลาเขาพูดสิ่งใดมานะ เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ เหตุผลทางโลก เราจะพูดทางธรรมไปนะ เขาบอกว่าเป็นนามธรรม ไม่มีเหตุมีผลรองรับ แต่เวลาเขาพูดนะมีเหตุผลรองรับ เห็นไหม เราก็เถียงสู้เขาไม่ได้ ฉะนั้น มันเป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันติภูมิจุโกในหัวใจของเรา ใครรักตัวรักตนมากที่สุด คนนั้นต้องแสวงหาทรัพย์สมบัติของตัวเอง ให้เป็นประโยชน์กับตัวเอง เอวัง